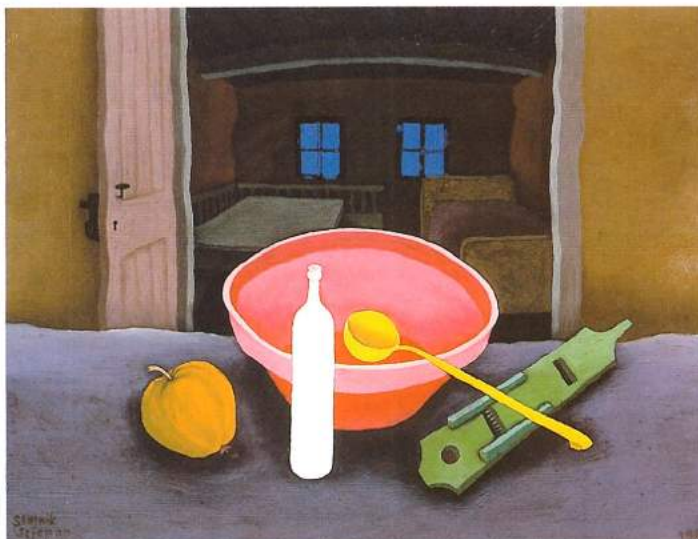

STOLNIK, Stjepan, naivni slikar (Voća Donja kraj Varaždina, 3. III. 1931). Brat slikara Slavka Stolnika. Po zanimanju pastir i zemljoradnik. Izlaže od 1957. Od samoga početka isključiva su tema njegova slikarstva prizori iz svakodnevnoga života na selu (*Svati u crkvi*, 1962; *Selo u zimi*, 1974; *Mjesečina*, 1975). Izraziti kolorit, osobito u masovnim scenama, temelji na živosti i svježini folklornih tonova (*Polnočka*, 1976; *Proštenje*, 1979; *Pečenje žganice*, 1981). Samostalno je izlagao u Zagrebu (1961, 1962, 1964, 1971 — s bratom Slavkom, 1980), Varaždinu (1966, 1981), Rijeci (1967, 1970, 1978), Sisku (1967), Opatiji (1971) i Crikvenici (1979).

LIT.: G. Gamulin, Slavko + Stjepan Stolnik (katalog), Zagreb 1971. — V. Maleković, Hrvatska izvorna umjetnost, Zagreb 1973. — J. Baldani, Stjepan Stolnik (katalog), Zagreb 1980. — J. Tomić, Stjepan Stolnik (katalog), Varaždin 1981. — D. Šučić, Stjepan Stolnik (katalog), Varaždin 1985. — J. Baldani, Stjepan Stolnik (katalog), Tuheljske Toplice 1986. R.

STON, gradić na uskoj prevlaci koja spaja poluotok Pelješac s kopnom; razvio se na mjestu rim. naselja *Stagnum*. To je područje već nastanjeno u mlađe kameno doba (nalazi posebne keramičke skupine te figuralne plastike u špilji *Gudnji* povrh Stonskoga polja) a otkriveni su ostaci iz željeznoga doba (prilozi iz grobnih gomila smještenih uz rubove prevlake). Dolaskom Ilira podižu se gradinska naselja na bregovima Humac i Gradac uz J stranu Stonskoga polja, te Humac uz obalu Malostonskoga kanala (ostaci suhozidnoga obrambenog zida i keramike). Rim. osvajanjem taj prostor dolazi pod upravnu vlast Narone. Provodi se centurijacija polja, gradinska se naselja proširuju, podižu se ladanjsko-gospodarski sklopovi i grade putovi. Na brežuljku Stari grad nalaze se ostaci ant. izvidničke utvrde; očuvani su i mnogi rim. nadgrobni natpisi. Iz kasnoant. je razdoblja jaki obrambeni zid kraj Zamasline, te utvrda na Glavici Sv. Mihajla.

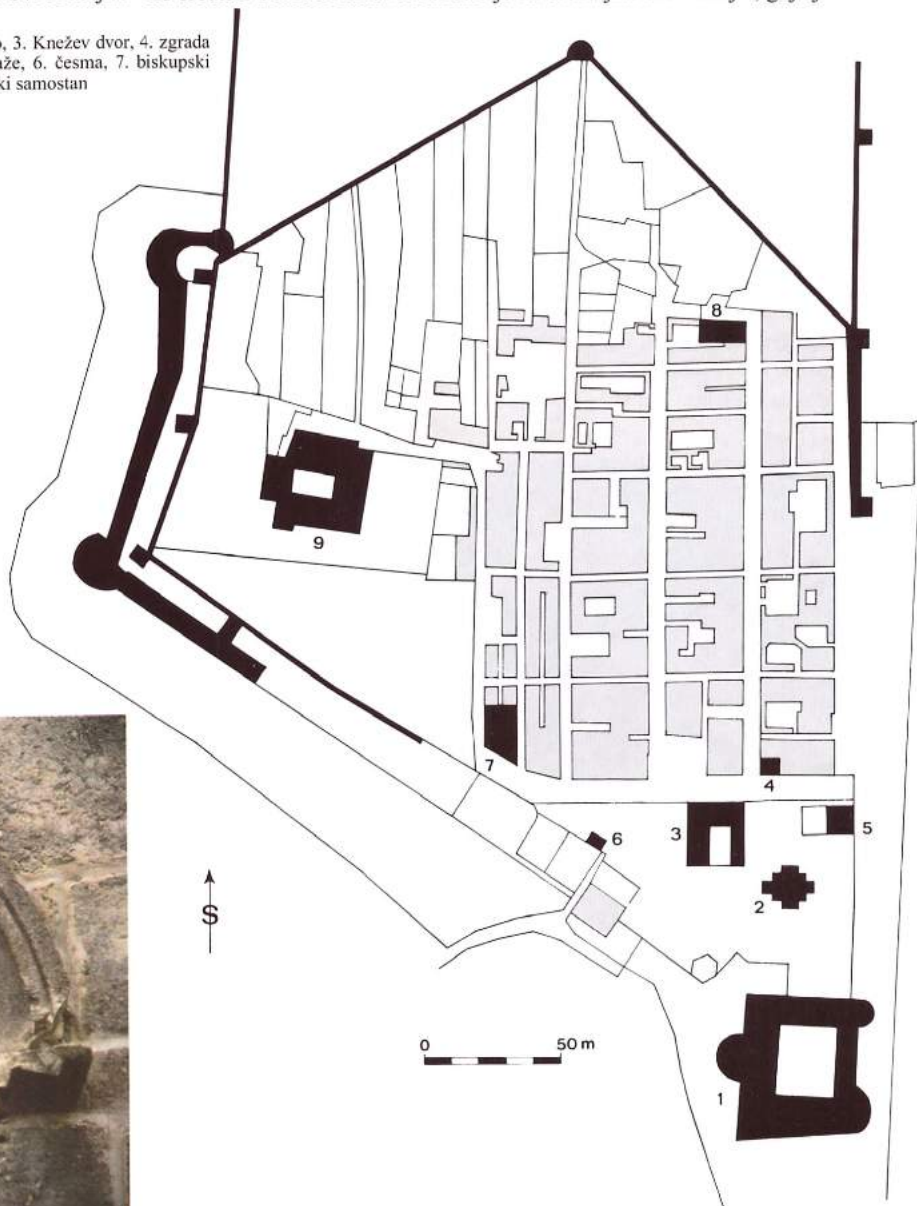

STJEPAN STOLNIK, *Mrtva priroda*. Zagreb, Hrvatski muzej naivne umjetnosti

Na prostoru Stonskoga polja grade se ranokršč. crkve: bazilika Sv. Marije Mandaljene iz VI. st. na uzvisini Gorica (očuvani ostaci zidnih slika, u predvorju otkopan ranokršč. sarkofag), crkva Sv. Petra te crkva Sv. Ivana, memorijalnoga tipa; u sljedećim razdobljima crkve su doživjele pregradnje u stilu regionalne arhitekture ranoga sr. vijeka.

Ranosrednjovj. župa *Stantania* potpadala je pod vlast Zahumlja, a njezino središte s kneževim dvorom bilo je na brežuljku Sv. Mihajla, gdje je u

PLAN STONA. 1. Veliki kaštel, 2. Sv. Vlaho, 3. Knežev dvor, 4. zgrada dubrovačke kancelarije, 5. zgrada glavne straže, 6. česma, 7. biskupski dvor, 8. Sv. Laveran, 9. Sv. Nikola i franjevački samostan

LUNETTA PORTALA CRKVE SV. NIKOLE

